

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy hónapra . . . 1 „ „
 Egyes száma 4 kr.

lap szellemi részét illető minden köz-
 össég a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintva küldendő.

Előfizethető helyben:
 Tegoldi K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatásban. (Főter 1828. sz.
 alatti.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
 Nagy hasznos pént sorért 5 kr. Nagyb-
 terjedelmű a többzetű hirdetések a ki-
 szeresít juttatás azon esetekben föl. Hely-
 díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újdonság sora 50 kr.

Nyitlertől közlemények minden pént sor
 50 krajár.

Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatásban. Főter 1828. sz.
 alatti.)

Készítők nem adnak vissza.

Magyar udvartartás.

Ő felsége a magyar király, a miniszterelnök előterjesztésére elrendelte, hogy ezentul kizárólag magyar zászlós urak vezessék az udvari szertartást a magyar korona országait érdeklő közjogi természetű ünnepségeinknél.

Ezt a hírt örömmel fogadta az egész sajtó. Mi is örvendünk s újabb sikerét látjuk benne a kormány tevékenységének. Ám, jellemzi helyzetünk természetét, hogy imára kulcsolt kezekkel rebegik a hálát mindenfelé. Mintha ajándékot kaptunk volna. Mintha egy nem remélt jótétémény, egy nem várt meglepetés, egy véletlen kegy hullott volna a nemzet ölébe.

Pedig igaz jogunk volt ahhoz, ami történt. Törvényes és történelmi jogunk. Vérral megszerzett jogunk; szerződéssel megpecsételt jogunk; pénzben kifejezhető jogunk. Az osztrák császár és a magyar király: egy személy; de nem egy jogalany. Külön hatalom a császár hatalma, külön hatalom a király hatalma. Külön állam felett uralkodik a császár és külön állam felett a király. Mások a miniszterek, más a törvényhozó testület, más a gazdasági élet, más az igazgatási szervezet.

E külön szervezet, külön érdek, külön eljárás, külön nyelv, külön gondolatvilág, külön kifejezésre kell hogy jusson az állami élet legfőbb csúcspontján is. A hadsereget, a külügyet, mely közös, közösen fizetjük a quota arányában. Az udvartartást, mely nem közös, — még a kiegyezés szerint sem közös, — külön fizeti az egyik állam és külön a másik. És pedig fizeti nem a quota arányában, hanem egyformán. Ausztria ad évenként 4 millió hatszáz ezer forintot, Magyarország is ad 4 millió hatszáz ezer forintot.

Nagy sérelmünk volt tehát mindig, hogy a magyar udvartartás nem létezett. Mi tehát most csak annak örvendünk, hogy egy törvénytelen állapot megszűnt. Az az, nem megszűnt, hanem szünetelt. Mert a király rendelete még nem jelenti a magyar udvartartást. Ez

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Az örmények a szabadságharcban.

(Kronikás adomák.)

Abban az áldatlan nemzetiségi izgalomban, mely a szegény Erdélyt ismét kiragadja a nyugodt közigazgatás alászából, biztató vigasztalást, erős tarsnak tűnik föl a magyarság mellett a régi, a hű, a kipróbált testvér nemzet: a magyar örményesség. Horvath Mihály elnevezte őket a leghálásabb fajnak a bevándorolt nemzetiségek közül, míg Teleki Sándor gróf, Bemnek a bizalmasa s kormánybiztosa, a negyvennyolczadiki események tapasztalatai után, magyarabbaknak nevezte a hazai örményeket a magyaroknál és annyira szerette ezt az anyanemzettel összeolvadt fajt, hogy tréfásan mindig „diszörmény”-nek nevezte magát.

Sajátságos is az a büség, az a magasztalás, melyet az örmények tanúsítanak a föld és a nemzet iránt.

Nincsen annak semmi praktikus tendenciája, vágyott haszna egészen ideális és az anyaföld szeretetében rejti egyedüli titkát. A magyar-örmény gyermek bölcsődalai a magyar dalok, ifjúságában a hazaszeretet igaz vallását adoptálja, és azontul típusát adja a leginkaratusabb magyarságnak.

Igy támadt a nagy mecenásosok sorában közülök Karacsanyi Guidó gróf; az államferfiak gárdájában Gorove, Gajzágó Salamon, Lukács Béla és Molnár Antal; a nemzeti hősök, mártírok közé így került Kiss Ernő, Lázár Vilmos és Czetz tábornokok, az írók jelsei közé pedig így vitta ki magát Csiky Ger-

még csak egy lépés a nemzet igaz jogának megszerzése felé. Az udvartartás Budán csak akkor lesz teljes és törvényes valósággá, ha királyunk épen olyan állandó természetű lakásának tekinti Budavárát, mint a bécsi Burgot; ha a főhercegek épen olyan itthon lesznek itt, mint amilyen otthon vannak ott; ha a diplomatai testületek épen úgy sátrát ütnek Budápesten, mint Bécsben; ha a magyar testőrség is haza költözik. Egy szóval a megkezdett mű csak akkor lesz betetőzve, ha teljes paritás lesz e tekintetben Bécs és Budapest között. Ezt követeli meg a közjogi kiegyezésnek szellemében is, betűje is; ettől várható majd jótékony hatás fővárosunk műparára és egész forgalmára. És a mi legfőbb: ez fja majd egész teljességében megszűntetni azt a föltötte káros bizalmatlanságot, mely — akár tagadjuk, akár nem — bécsi udvar és a magyar nemzet között még mindig fennáll.

Mi, kik Magyarország függetlenségére törekszünk, kétszeresen örvendünk a kormány ezen vívmányának. Mert mi a korona elhatározásában nemcsak egy visszaélés megszüntetését látjuk, hanem megizmosodunk abbéli hitünkben, hogy a nemzet kitartása békés uton is elvezet az igéret földére. Ily tények után ne mondja nekünk senki, hogy közjogi követeléseink a koronánál legyőzhetetlen akadályokba ütköznek, mert ezzel egészen alaptalanul — a korona alkotmányos erületét vonják k tségbe s nem betöltik, hanem kiszélesítik azt az árkot, melyet egy balvégzetű multnak sokszoros félreértése ásott a nemzet és fejlődeme között.

A magyar udvartartásra vonatkozó legújabb királyi elhatározás igen alkalmas arra, hogy ez az árok minél előbb és véglegesen betöltessék.

S akkor aztán nem a kabinetiroda keskeny pallóján leszünk kénytelenek szorongani, hogy nagynehezen királyunk szívéhez férhessünk, hanem az alkotmányos életnek kölcsönös bizalom által megtermékenyült fágas mezején jutunk el oda minden időben.

B. M.

gely, hogy a többi érdemes alakjáról ne is szóljak a magyar közéletnek, hova a legtöbbje észrevétlenül, külső hatások k rülésével viszik, eszük, vagyonuk és hazaszeretetük zálogát.

A magyar örményiség mai számát nem is lehet már megállapítani, mert az egybeolvadás folyamata már annyira előrében van, hogy a legutóbbi népszámlálás óta, annyira összezsugorodott a statisztika száma ami örményeinkről, hogy a teljes pasztulus-proceszusznak kellene venni, ha nem tudnók, hogy ez csak természetes jele annak a stádiumnak, mely ide s tova a speciálisan örmény elem teljes egybeolvadását, eltűnését fogja konstatalni.

A negyvennyolczadiki nagy idők, természetesen a magyarság mellett látták sorakozni az örményiséget. Nem félemlítette meg őket a tenger oláh környezet, mely főleg a maroknyi szamosújvári örményiséget egy nap alatt fölkoncolhatta volna — és a legkivánatosabb rablás színterévé tehette volna a gazdag várost.

A honvédség vezérei között ott ragyogott Kiss Ernő, és Lázár Vilmos neve, kik később az aradi tizenhárom halhatatlan gárdájába kerültek.

Az erdélyi seregben Czetz János tábornok vala a Bem jobb keze, míg Hankovics György a legkiválóbb guerilla csapat vezér volt, a hősök között, és ama sok száz tiszt és közhonvéd közül, — kik a magyar örményiség hazaszeretét pecsételték meg akkor olyan megindítóan vitézségükkel és halálukkal.

Országgyűlés.

A tegnapi ülés elején Hieronymi Károly belügyminiszter betértesztette a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatot. A képviselőház zajosán megéljenezte a minisztert és kivánsága szerint elhatározta, hogy a javaslat tárgyalására külön huszonegy tagu bizottságot választ. A belügyminiszter ezenkívül még három törvényjavaslatot terjesztett be: az 1884. IV. törvénycikelyben létesített szegedi középészeti tanács meghosszabbításáról, Székely-Keve és Borsák községekben a képviselőválasztási jog gyakorlásáról és végre az 1875. I. öszszeférhetlenségi törvény negyedik szakának kiegészítéséről szóló törvényjavaslatokat.

Ez után folytatták és be is fejezték a kereskedelmi tárca költségvetésének részletes tárgyalását.

A kereskedelmi tárca költségvetésének letárgyalása után Szilágyi Dezso törvényjavaslatát tárgyalták le a kir. kuria és kir. táblák személyzetének szaporításáról. Ragály Lajos előadó referálta a törvényjavaslatot, mely ellen csak Visontai Somának volt kifogása.

Az ülés végén Müllek Lajos interpellált. Ma a honvédelmi tárca költségvetését tárgyalták.

Jókai jubileuma.

— Végleges program. —

Jókai Mór jubileumi ünnepére egyre nagyobb buzgósággal készül a nemzet. Megyék, városok és testületek egyforma lelkesedéssel járultak ahoz, hogy a jubileum minél áljaánosabb és fényesebb legyen. Az előkészületekhez egy teljes hónap van még hátra, a rendezőbizottság azonban már most megállapította a jubileumi ünnepségek sorrendjét. A program, amelyet báró Eötvös Lóránd, a Jókai-jubileum országos bizottságának elnöke és Gerlóczy Károly, az ünnep rendezésével megbízott művészeti bizott-ág elnöke jóváhagyásával állapítottak meg, a következő:

1. 1894. január 5-én pénteken este mint a jubileumi ünnep előestéjén díszelőadások:

- a Nemzeti színházban az Opera és a Nemzeti színház tagjaival,
- valamint a Népszínházban.

Mindkét díszelőadás Jókai meg fog jelenni.

Ez előadásokra a jegyek a színházi pénztáraknál válthatók. A jegyekre az előjegyzés módzatait a színház igazgatók közzé fogják tenni.

A rendezőbizottság színházi jegyeket nem közvetít.

Sok adoma, az örmény faj sajátos természetének megfelelő alakban maradt fenn azokból az időköl, humorosan örökítve meg nem egy komoly epizódot.

Az egyik például, a mai örményeink üzleti szellemét karakterizálja, ebben a jóízű történetben:

Kossuth, a kormány és a két ház már Debreczenbe menekült vala, midőn a szamosújvári nemzetőrök hetek óta nem tudtak semmi hírt a nagy idők különös eseményeiről. Végre egy öreg ember azzal a hírrel lepte meg őket, hogy egyik örmény kereskedő most is elment a debreczeni vásárra vagó marhákkal és a napokban vissza is érkezik.

Egy egész csapat ember sietett a mondott napon eléje. A város végére, hogy minél hamarabb értesüljenek valami jó újságról. — Végre meg is érkezett a nagy utat járt üzletos öreg. Valósággal megrohanták a kérdésekkel:

- Mit csinál Kossuth? . . .
- Győznek a honvédek? Mi újság?
- Az öreg hihetetlen flegmával válaszolt:
- Bivaly harminczöt, ökör hetvennégy forint.

Egy másik, a ki brassói szürvég posztóval kereskedett, szintén Debreczenbenjárt egy nagy szálitmányval. Ajándor kereskedő: azonban muszakakénnnek néztek és letartóztatták. A dologról Kossuth is értesült és maga elé cizaltatta az öreget.

- hova való? — kérde Kossuth.
- Szamosújvárról jövök, — volt a félős válasz.

II. 1895. január 6-án, szombaton délelőtt 10 órakor;

A Jókai-ünnepet rendező országos bizottság díszülése a székesfővárosi Vigadó nagytermében a következő sorrenddel:

1. Az országos bizottság elnöke, báró Eötvös Lóránd az üst megnyitja.
2. Küldöttség megy Jókaiért.
3. Addig, míg a küldöttség a megbízásnak eleget tesz, Komócsy József a jubileum alkalmára irt ódiát elszavalja.
4. Megjelennek Jókai, őt báró Eötvös Lóránt elnök üdvözi.
5. Erre Jókai válaszol.
6. Jókaihoz üdvözlő beszédeket intéznek:
 - a) a kormány;
 - b) az Akadémia, a Kisfaludy-Társaság,
 - c) a székes főváros törvényhatósága,
 - d) a megyék és városok küldöttségei nevében egy szónok;
 - e) a magyar hölgyek;
 - f) a Petőfi-Társaság;
 - g) az Otthon;
 - h) a magyar művészek;
 - i) az egyetemi ifjúság.

Mindezek üdvözlő beszédeire Jókai külön-külön válaszol:

7. A felhívás sorrendjében felvonulnak és a hódolatuk jeléül hozott üdvözlő iratokat, okleveleket emléktárgyakat külön beszédek mondása nélkül átnyújtják:

- a) megyék és városok küldöttségei;
 - b) az ipartestületek;
 - c) az egyesületek, társulatok stb.
8. Jókai beszédei
9. Elnök az ülést berokeszti.
- A díszülésre a bizottsági iroda külön meghívókat küld szét.

Esteli 8 órakor:
 A Vigadó összes termeiben fogadóestély, melynek egy-düli czélja az, hogy Jókai az egyes küldöttségek tajait külön is fogadhassa és velük társaloghasson.

Az estélyre a bizottsági iroda külön meghívókat ad ki.

Esteli 10 órakor:
 Az operában az egyetemi ifjúság Operabálja az egyetemi ifjúság körháza javára.
 A jegyek arát és az előjegyzés módzatait később teszik közzé.
 A rendezőbizottság irodája az újváros-ház második emeletén, a 12. szám alatt van, ahol a bizottság jegyzője, Amtmann Géza szívesen ad felvilágosítást.

BELFÖLD.

Vác városa Kossuthnak. Vác város keddi gyűlésén tárgyalák Reiser Béla ügyvédnek a szombati gyűlésen bejelentett azt az indítványát, hogy Kossuth Lajos munkáit az iskolák és az egyesületek számára rendeljék meg.

— Hát maga ilyen árulásra adta fejét, magyar ember létere?
 Kicsoda az ur?! — pattant föl akkor az öreg örmény egész erélyvel, hogy ilyesmit mond nekem.

— Kossuth vagyok! Nem ismer?
 Az öreg erre térdre vetette magát és örömteljesen kiáltotta:

— Grácia fejmenek, felség! Magyar hazafi vagyok és oda adom az egész sok posztót ingyen a honvédeknek!

Kossuth nyájasan bocsátotta el az öreget, ki extázisában királylyá proklamálta a nagy kormányzót és intézkedett, hogy jó áron vegyék meg a derek muszka kém posztóját . . .

Czetz tábornok, a ki most Buenos-Ayresban egy katonai intézet parancsnoka, tudvalevőleg nagyban hozzájárult a dicsőséges piskii csata szerencsés eldőléséhez.

A csata utolsó órában, gyors menetellessel sietett csapatával a nevezetes hid felé, hol a harc már javában folyt. Amint a csapat vége felé előre lovagolt, egy honvédet talált térdelve, levett sapkával az uton. Kémnyen rárvált:

- Mit csinálsz te itt?
- Kibekülök az istennel. — Ma sok kankerülünk elebe . . . És ezzel keresztet vetett magára a vallásos örmény közhonvéd (mert az volt) — és beállott a sorba.

Ilyenek a mi derek magyar-örményeink, kik vallásosabbak a spanyoloknál, és — Teleki ezredesként, — magyarrabbak a magyaroknál . . .

Török Tivadar.

meg. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága keddi ülésében a mentelmi jog felfüggesztése iránt újabban érkezett megkereséseket tárgyalta. Sima Ferenczre, Ábrányi Kornélra, Münnich Aurélna és Balogh Jánosra nézve, akik ellen párbaj ügyekben jogerős ítéleteket hoztak, a mentelmi jog felfüggesztését határozta el; ugyanily határozatot hozott gróf Zichy Hermann, Ugron Gábor, Hentaller Lajos és Sima Ferencz mentelmi jogára vonatkozólag. Ellenben a Drakulics Pál mentelmi jogának becsületsértés és gróf Teleky Domokos mentelmi jogának rágalmozás miatt kért felfüggesztését a bizottság nem látta teljesíthetőnek, mert mind a két esetben zaklatást latott fenforogni. — A bizottság megállapodásairól Mikó Árpád fog referálni a Hazban.

KÜLFÖLD.

Az osztrák Landwehrtörvény. Az osztrák Reichsrath képviselőháza kedden a Landwehrről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Schlesinger kijelenti, hogy nincs bizalma az új kormányhoz és ezért az áldozatokat sem szavazza meg, amelyeket a törvényjavaslat követel. Kronawetter az általános választási jog mellett emel szót, melyet minden állampolgárnak meg kell adni, aki védőtehetségét teljesítette. Ellenzi a választási urnák rendszerének továbbfejlesztését. A vitát ezután elhalasztották. Pernerstorfer a kivétel intézkedések tárgyalására kiküldött bizottság jelentését sürgette, mire Kathrein azt a reményét fejezte ki, hogy a munkálatok a hét folyamán be lesznek fejezve. A legközelebbi ülés ma, csütörtökön lesz.

A román parlamentből. Bukarest, november 28. A szenátus és képviselőház ma elnökeiket választotta meg. A szenátusban 68 szavazattal 85 közül ismét Cantacuzene Györgyöt választották elnöké. 17 szavazólap üres volt. A volt alelnököket is újra megválasztották. A képviselőház 142 beadott szavazat közül 110 szavazattal ismét Manu tábornokot választotta elnökévé. 31 szavazólap üres volt. A képviselőház holnap választja alelnökeit. Cantacuzene és Manu tábornok beszédet mondott, a melyben megválasztásáért köszönetet mondott. Mindkettőt élénken megénezték.

A tüzérség reorganizálása.

Bécs, november 28.

Ő felsége elnökleje alatt Bécsben ma kezdődtek meg a katonai tanácskozások a tüzérség reorganizálására vonatkozólag.

A konferenciák több napig fognak tartani s a tüzérség reorganizációján kívül egy esomó előléptetés is szóba fog kerülni.

A mi tüzérségünk, daczára, — hogy az ágyuk oly anyagból készültek, amelyek a tüzérségét a multhoz képest lényegesen emelték, még mindig nem áll azon a fokon, mely a tüzérségre fordított költségekkel arányban állana.

A szerencsétlen königrázi csata óta a tüzérségnek nagyon sok változás történt, de látható eredmény nélkül. Az ágyúcsöveket új záróeszközzel látták el, amelynek mintáját azonban az olaszok ellopták. Az ágyút javították is évről-évre, úgy hogy most Ausztria-Magyarországnak vannak a legjobb ágyúi, —

A világ legboldogabb embere.

— Elbeszélés. —

Irta: Komjáthy Sándor.

(Folytatás.)

Ha olyan szigorú lenne a törvény is hozták, felnőtt, önálló emberekhez, mint ti azokhoz a félig-meddig öntudatlan, judicium nélküli való apróságokhoz: elcsapna benneteket a kathedrálról, mint rágalmozásokat.

Tehát ti mondjátok a gyermekeket bünnösek s ti vagytok a bűnösök. Hány szerencsétlenné tett ember kárhozatos, munkátlan elele szarad a ti közönyös lelketeken!

Nem indultok meg? Nem fájt ez nektek? Fáj? Mert nem segítetek hát a bajon? Mert nem hagytok fel a vaskalapos rendszerrel? Mert nem ismeritek már be, hogy az iskolának nem a tudományt kell céloznia, hanem a gyermekek helyes nevelését, észszerű oktatását?

Hat elismerem, hogy kívülről ma még egy Lavater se határozhatja meg a gyermekekről: beválik-e tudósak, vagy se? Epen azért, mert tanítanak az iskolában pusztán csak tudományt? Mert nem képezitek a növendékeket kezdetben mindennemű foglalkozásra, hogy munkája közben váljanak meg: ki mit szeret, az emberi foglalkozások melyik ágával rokon-szenvez legjobban? Akkor aztán lehetne megválasztani az életpályát.

De hát az a bökkendő, hogy a professzor uraknak derogálna a kézi-munkát egyenjogúvá tenni a tudománytal.

Furcsa! A leányiskolákban nem szegény a kézimunka, a fiúkban szegény? A leányiskolákban dicsérendő a gazdaságonyi foglalkozás, pl. a főzés? A fiúknak meg derogál a

de megfélekedtek a testület újjászervezéséről.

Ez az organizáció volt a legutóbbi delegáció is vita tárgya s a hadügyminiszter a tábori tüzérség reorganizálására vonatkozólag be is mutatott egy tervezetet, amelynek kivételére a delegáció a felhatalmazást meg is adta.

Bauer azonban időközben meghalt s utódja, Krieghammer lovassági tábornok egészen másként gondolkodott a tüzérség reorganizálásáról. Krieghammer a dandárokat olyformán akarja szervezni, hogy az ütegek hadilábon csak hat ágyúval rendelkezzenek, de e helyett a dandárban egy új üteget állítanak fel két ágyúval. A tanácskozások az új terv fölött is megindultak, a minék a vége az lett, hogy az újjászervezés december elseje helyett csak január elsején fog életbelépni, sőt kétséges az is, — vajjon akkorra életbe léphet-e?

A mostani beosztás szerint a tizenöt hadtest közül tizennégynek van tábori tüzérdandárja, mert az okupált területen hegyi tüzérség van. Egy dandár jelenleg egy hadtestrezedből, amelyhez egy lovas tüzérhadosztály tartozik és három önálló hadosztályból áll. Minden ezred két divízióból, minden divízió három ütegből áll, békeállományban négy, hadilábon nyolcz ágyúval. Az új tervet szerint, ha azt a király is szankcionálja, a tizennégy hadtestrezedhez negyvenkét hadosztályrezed lesz felállítva olyformán, — hogy egy dandár egy hadtestrezedből és három hadosztályrezedből fog állani, föltéve, hogy a lovasüteg-osztályokat a hadtest-tüzérségtől elválasztják, a mi igen valószínű.

Az új beosztás szerint azonban egy divízió csak két ütegből s minden üteg hat ágyúból fog állani. Ez az újjászervezés dandáronként egy üteg felállítását teszi szükségessé, amelynek azonban egyelőre csak két ágyúja volna. Ez az új üteg a király elnökleje alatt folyó tanácskozások egyik leglényegesebb pontja.

Mert a tizennégy üteg felállításával ugyanannyi új ütegparancsnokot és főhadnagyot, — vagy hadnagyot kell kinevezni s tekintetbe véve, hogy egy ilyen üteg ötven-hatvan emberből állana, a tüzérség létszámát körülbelül ezer emberrel kellene felemelni. Az újjászervezés tehát nagy kiadásokkal van kapcsolásban.

Az újjászervezéssel kapcsolatban még két fontos újítás fölött is tanácskoznak. Most október elején a tüzérség egy részét igen fontos segédeszközzel látták el, a melyet ugyan csak most próbálnak ki, de amely az eddigi tapasztalat szerint fényesen beválik. Ez egy új irányító készülék, a mely azokra az esetekre szól, ha bármi okból a czél nem látható. E készüléknek legfőbb előnye az eddig használatban volt Quadranteval szemben az, hogy sokkal pontosabb, mert fél percnyi szöglet is mutat, a terepszöglet egyenesen leolvashatni róla, úgy hogy feleslegessé válik a lőtábla, mert mihelyt a készülék a lőtávolságra van állítva, a másik oldalon leolvashatni az elevációt.

Ugyancsak most folytak a kísérletek a kettős gyújtóúrlövegekkel. E kettős gyújtó lehetőséggé teszi, hogy ugyanazt az ürlövet akár schrapnellnek, (szórólöveg), akár löveggnek lehessen használni. E kettős gyújtó még fontos katonai kinevezésekről foly a tanácskozás.

Szvetenay lovassági tábornok, gróf Hartenau hadtestparancsnok és még sok magas-

gazdaság titkaiba beavatódni? Há! nem nagyobb szegény az, hogy az erős fiu, valamint a felnőtt férfi is kezimunkát nem tud, a gyöngyöző ellenben alig hogy fel vele egész nap?

Én azt hiszem, valamint Gladstone-t a favágás, I. Ferencz Józsefet az esztergályozás, senkit sem alázna meg a kézmű ügyesség. Sőt inkább, mint Nagy Péter Amsterdamban, felémelné az a tudat, hogy a kezemunkájával is eltarthatna családját.

Mert nem tanítják hát az iskolákban a kezimunkát is, meg a gazdasági munkát is? Mert nem teszik a kézi-munkával való foglalkozást a tudományos munkával való foglalkozással egy rangba? Mindjárt nem kerülnek annyira az emberek a polgári foglalkozást, mihelyt az iskola megnevesítene az által, hogy rendszeresen tanítaná.

Igen! Rendszeresen. Minden tanítványnak választania kellene egy kézművesi foglalkozást. A meghatározott órákban azt kultiválni.

S tudjátok mi lenne ebből? Az először is, hogy az ifjúság megszokna nemcsak foglalkozásnak tekinteni a munkát s nem önének fel a jövőben a kifözamodott észjárásu emberek millióit, a kik, mikor tönkre jutnak, nyomorba kerülnek, hivatalukból kiesnek; s más hova se tudnak menekülni, mint a pisztoly csővé elé.

Igen, mert lealázónak tanulták a kézi-munkát; meg hát nem is értenek hozzá.

De nem csak a jövőben vennék hasznát az ifjak, az emberek a munka tanulásának, hanem legelőbbképen ott bent az iskolákban.

Vegyünk fel eseteket. Ha egy gyermek pl. épen nem kedvelné a betűt Teljes ellenszenvet mutatna minden iránt, a mi elmélet s így határozottan káros

rangu katonatiszt halt meg az utóbbi időben, a szolgálat érdekében pedig okvetlen szükség, hogy ezeket az állásokat mielőbb betöltsék.

Érthető tehát, hogy a tüzérség reorganizálására vonatkozó tanácskozásokat nemcsak a tüzérség, hanem az egész hadsereg körében élénk érdeklődéssel kísérik, mert ezzel egyidejűleg a közös hadsereget is közelről érdeklő dolgok kerülnek döntés alá.

Városi közgyűlés.

Debreczen, nov. 30.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ma d. e. — gróf Degenfeld József főispán elnökleje alatt — látogatott közgyűlést tartott. Gróf Degenfeld József főispán rövid megnyitói beszédében jelzi, hogy a közgyűlésnek számos fontos tárgya van, melyekre föl-hívja a közgyűlés tagjainak figyelmét.

Olvastatik a szeptember és október hónapokról szóló polgármesteri jelentés. Márk Endre a polgármesteri jelentést elfogadja ugyan, de figyelmébe ajánlja a közgyűlésnek, hogy meg mindig hiányzik a polgármesteri jelentésből a fűmeci kirándulókrol szóló elszámolás. Ezt pedig már többször sürgették. Kéri a polgármestert, hogy ezen-ügyet intézze el.

Dicsőfi József arra hívja föl a figyelmet, hogy a gázcsövek elromlása miatt Debreczenben az életbiztonság egy szőlővén veszélyeztetve van. Kérdezi, tett-e ezen veszély elhárítására a városi tanács valami intézkedést?

Simonffy Imre polgármester az első kérdésre kijelenti, hogy a fűmeci fogadtatására fordított költségek számadásai a számvévi hivatalban vannak, — mely hivatal mielőbb átvizsgálja a számadást s jelentést tesz róla.

A második kérdésre kijelenti, hogy a városi tanács már intézkedett az iránt, hogy a gázcsövek alaposan vizsgáltsanak meg.

Dicsőfi József azon reményben, hogy a vizsgálatról a legközelebbi közgyűlés elébe jelentés fog térni, tudomásul veszi a választ. Márk Endre is tudomásul veszi az ő kérdésére adott választ. Ez után a polgármesteri jelentést elfogadták.

Olvastatik Márk Endre interpellációját, melyben azt kérdezi a polgármestertől, van-e arról tudomása, hogy az állami tisztviselők lakbérének Debreczenben 3-ik osztályba soroztatott s hajlandó-e az iránt intézkedni, hogy ezen igazságtalan osztályozás mielőbb meg legyen változtatva.

Simonffy Imre polgármester kijelenti, hogy az irányadó körökét máris figyelembe vette a helytelen osztályozásra s minden erejétől elő fogja mozdítani azt, hogy az állami tisztviselők jogos igényei teljesüljenek. Sőt ez az ügy a mai tárgysorozathoz is föl van véve.

Márk Endre a kijelentésben megnyugszik.

A városi tanács indítványozza, hogy József főherceg 6 fősége, honvédfőparancsnoki 25 éves jubileuma alkalmából, Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága felirattal üdvözölje. Olvastatik a felirat szövege, melyet a közgyűlés tagjai egyhangu lelkesedéssel, ünnepélyes felállással elfogadnak.

Sebessy György arra hívja föl a figyelmet, hogy a napirendre annyi tárgy van fölvéve, hogy azokat egy nap letárgyalni nem

lenne rá nézve a tanítás. Mert önértetét is lehangolná a sikertelenség érzete. — De meg idejekorán már a tudás iránt ellenszenvét is felköltené a verejtékes és mégis hiábavaló, rá nézve megszégyentető küzködés.

— Mit csinálnak ilyenkor a mai padgógusok és szülők? Ijesztgetik a gyereket inas-sággal.

Az ok ujkori intézetemben nem szegény-nitk meg soha a gyereket, sem a mester inas-ságot. — Továbbra is bent marad az az internátusban. Együtt étkeznek, él és játszik kortársaival. Csak hogy míg az egyik a munka órája alatt megy latin tanulni, a másik a francia auktort veszi kézbe, a harmadik valami művészeti tárgyat tanulására készül fel. Mindenki azt a szakmát választja, a melyik izlésének, hajlamainak legjobban megfelel. — Így az én gyöngy tanulom siet a kezimunkások, vagy a gazdaságok csoportjához. S míg a többiek a napnak csak egy bizonyos órájában jönnek le a munka-csarnokba, ő egész napon át furás-faragással bibelődik. És ezt nem tarthatja szegénynek, mert hát iskolai tantárgy. Csak úgy, mint a görög. Csak hogy az egyik a görögöt tartja kedves foglalkozásnak, a másik pedig valami remekmű fabrikálást.

Természetes, hogy egy jó nevelő minden fenyegetéssel nélkül meg tudja győzni növendékeit annak az egyszerű igazságnak a való-ságáról, hogy dolgozni kell. Az én fiam dolgozik is; heteken, hónapokon át. S ha igazán megkedvelte a munkát, a mesterségét: elmegy iparosnak. Az az előnye meg lesz, mint iparosnak, hogy az iskolában jól kiképezték. Nem úgy, mintha valami részeges mesternél elhaszontalankodta volna a három esztendő.

Ha azonban idővel arra a szomorú tapasztalatra jönne, hogy neki a folytonos munka

lehet. Ohajtaná, hogy inkább minden hónapban tartassék közgyűlés.

Gr. Degenfeld József főispán megjegyzi erre, hogy tervbe van véve a városi szervezési szabályzat módosítása s a módosítás keretében lehet majd intézkedni a közgyűlések szaporítása iránt is.

Kovács József azt indítványozza, hogy a póttárgygyűlésekbe fölvegyék a jövő soron kívül vétekek elő. Az indítványt elfogadják.

A Ludovika-Akadémián levő alapítványi helyekre — hosszabb eszmecsere után — ík-mét oly irányban határozta meg, mint a márcz. 9-iki közgyűlésen, azaz mindaddig betöltetlenül hagyatnak ezek a helyek, míg a föl nem használhat kamatokból az alapítványi tőke kiegészítetik.

Olvastatik az igazságügyminiszteri leirat a kir. tablai épület előállítására tárgyában. Az igazságügyminiszter az építkezést már a jövő év tavaszán kívánja megkezdetni. A tervekét közelebb leküldi. A tanács javasolja, hogy az építkezés a jövő év második felében megkezdessék.

Puk Gyula kifejti, hogy a nagy közönség érdeke kívánja ezen építkezés mielőbbi kezdetét. A tanács előterjesztése elfogadjatik.

A törvényszéki palotára megszavazott 200 ezer forint kamat nélküli kölcsönt a belügyminiszter jóváhagyja. Tudomásul vétetik. Az építő anyagok méreteit megállapító rendszabályok, melyeket tegnap egész terjedelmében közöltünk, az első §-ban eszközölt módosításokkal, elfogadtattak.

Poszony város átírata, melyben arra kéri Debreczen törvényhatóságát, hogy a poszonyi egyetem felállítására tárgyában intézett föliratát pártolja, Kissa Albert fölszólalása után, ki fel-említette, hogy a 3-ik egyetem leterítését a kultuszminiszter megidőltének jelentette ki, egyszerűen tudomásul vétetik.

Kolozsvármegye átirat az oláhok igazgatása elleni feliratának pártolása végett. A közgyűlés fölír a törvényhozáshoz, hogy ezen igazgatások megszüntetésére megfelelő intézkedéseket tegyen. Nográdvármegyeiké azon átírata, hogy a nemzetiségi igazgatások megállítása czéljából a sajó-cenzura vizsallitassék: nem pártolattatik.

Fogaraszvármegye a nemzetiségi igazgatások megállítása czéljából azon értelemben irt föl az országgyűléshez, hogy Erdélyben a közigazgatás államosítsassék. A tanács javasolja, hogy e fölirat pártoló fölirattal támogattassék.

Dr. Bakonyi Samu elvi szempontból sem fogadja el a tanács előterjesztését. — Szóla a municipiumok önkormányzati jogainak híve. — A municipiumokat erősíteni kell, nem pedig gyöngíteni. Azon szempontból sem lehet helyeselni Fogaraszvármegye föliratát, — mert ez újabb eltéréseket teremtene a királyhagóninneni részben, — és a királyhagón tul.

Ábrahám László kijelenti, hogy ha arról lenne szó, hogy az állami közigazgatás a városi törvényhatóságokban is behozassék akkor helyeselné a Dr. Bakonyi Samu álláspontját, — de itt csak a vármegyei közigazgatás államosításáról van szó, mit szölv nemzeti szempontból helyes el fogadta ezt már a képviselőház is.

Kissa Albert kifejti, hogy a képviselőház csak egy elvet fogadott el, melyet azonban végrehajtani nem lehet. Olyan az a két §, mint egy főkezek, és lábak nélkül. Ha Fogaraszvármegye azt mondaná, hogy az állami közigazgatás az egész országban hozassék be-

terhesebb, mint a tanulás volt; hogy tulajdonképp ő tudna tanulni, csak akarjon: szabad-ságában áll a munka-órátok értelmének és hajlamainak megfelelő stúdiomokkal felcserélési.

A nyakamat teszem rá, hogy ezzel a rendszerrel, (nem az előadói, hanem a nevelői rendszerrel) sok züllő félen levő gyerekből csinálnak hasznos tagot a társadalomra nézve. Még a jövüti-intézetekkel se kellene holta napjáig megbélyegezni senki fiát. Majd megtanítaná a szakadatlan munka és a folytonosapai felügyelet.

Szó sincs róla, hogy ezzel a rendszerrel megváltoznék egész tanrendszerünk. Nem lennének unalmas osztályok; hanem minden tárgyból lennének fokozatosan haladók és maradók. Kit-kit addig tanítanának valamely tantárgyra, míg meg nem tanulja.

De ezzel szemben aztán megszűnne az a visszass helyzet is, hogy pl. valaki, mert pusztán a mathezisre nem elegendőleg lett képesítve, a többi tantárgyakra is kénytelen lesz még egy évig újra tanulni. Gyakorlatból mondhatom, hogy a mai sületlen megbuktató eljárás a legbiztosabb módja a tanulási készség elkorhelyesítésének. Egy teljes esztendeig nincs neki mit tanulni, mert a számlant kivéve, tudott már tavaly is mindent.

No, és akkor annál több ideje marad a számtanra, ugy-e bár? Nevezsek, vagy bosszankodjam az ilyen számár elmélet felett? Lélektanilag ugy all a dolog, hogy az ifju még nagyobb ellenszenvvel viseltetik a számtan iránt, mert az lett az okozója, hogy életéből egy évet vesztés s a mi főbb, szülei, ismerősei, tanárai és iskolatársai előtt. Örökre megszégyenítették, kiheverhetetlen módon.

(Folyt. köv.)

szóló értene e-

dene ellene, —

tuli részekben

egyáltalában ne

Gróf D

hogy a város

hogy csupán

be az állami k

terjesztéssel

gazgatás az

sék be.

Kissa A

benti, mert a

ras-megyei át

hogy pártoljuk

indítványtal

mely igen font

pirendre kitűz

gyalható.

Juhász

a tanács egy

vi kérdést cse

hogy az egész

Ezen ind

55 elegenden

Dr. K

hogy a kérdé

garaszvármeg

sem? A tanács

és kérdésben

tullopott határ

Juhász

fölszólalásán

sorozat 10-ik

tanács előterj

tas, napirend

Puk y

a tanács eld

ugy tétessék

Gróf

kérdést ilyen

a közgyűlés

nem?

Névszer

szavazott 73,

(a nemmel s

Dr. Kola Ján

jos, Jóna Dá

terjesztés 7

A nádu

tal 5 szavaz

tatott.

D. u.

pénztárnál f

megbizott ki

ségi jelentés

A bizo

figyelemmel

nem egyesze

lepelés mora

Azon k

a bizottság

gal isseggel

hogy a házi

sikkasztatott

Azon

kasztásokat,

mert ennek a

